

Rada Ochrony Dziecka
Ministerstwa Sprawiedliwości i
Bezpieczeństwa

**Kiedy
wychowanie
jest problemem**

Spis treści

- 3 > Kiedy wychowanie jest problemem
- 3 > O Radzie Ochrony Dziecka
- 5 > Martwisz się sytuacją jakiegoś dziecka?
- 6 > Zadania Rady
- 10 > Środki Ochrony Dziecka
- 12 > Dodatkowe informacje

Dla uproszczenia tekst napisany został w formie męskiej. Przez *rodziców* rozumie się również rodzica (ewentualnie wraz z partnerem), opiekuna, opiekunów oraz opiekuna prawnego (opiekunów prawnych). Przez *dziecko* rozumie się dzieci i młodzież do lat 18. Przez *klienta/klientów* rozumie się rodziców i dzieci.

Kiedy wychowanie jest problemem

Rodzice wychowują swoje dzieci. Jest to ich prawo i obowiązek. Rodzina, która ma problemy, może zwrócić się o pomoc do osób ze swojego otoczenia lub do profesjonalnych instancji. Czasem jednak sytuacja rodziny i dziecka jest tak poważna, że pomoc taka nie jest lub przestaje być wystarczająca. Rozwój dziecka staje się wówczas poważnie zagrożony. W takiej sytuacji interweniuje Rada Ochrony Dziecka, realizując swoje ustawowe zadania. W niniejszej broszurze wyjaśniamy, co to oznacza.

Rada Ochrony Dziecka

Dziecko w swoim rozwoju uzależnione jest od rodziców. Ich zadaniem jest opieka nad nim i wychowanie, tak, aby dziecko wyrosnąć mogło na samodzielną osobę. Jeżeli rodzice nie są w stanie poradzić sobie z tą odpowiedzialnością, zagrożone staje się prawo dziecka do zdrowego i stabilnego rozwoju. W takiej sytuacji zadaniem Rady Ochrony Dziecka, która jest instytucją państwową, jest zapewnienie dziecku tego prawa.

Ogólne informacje o Radzie znajdują się w broszurze *O Radzie Ochrony Dziecka - każde dziecko ma prawo do ochrony*. Na ostatniej stronie wyjaśniamy, w jaki sposób można uzyskać tę broszurę.

Punktem centralnym jest dziecko

Zadaniem Rady Ochrony Dziecka jest reprezentowanie interesów dziecka, którego prawa są lub mogą być zagrożone. Dlatego dobro dziecka jest zawsze głównym celem działania Rady. Pracownicy Rady zdają sobie jednocześnie sprawę z tego, iż ingerencja rady może być bardzo silnym przeżyciem, zarówno dla rodziców, jak i dzieci.

Martwisz się sytuacją jakiegoś dziecka?

Martwisz się sytuacją jakiegoś dziecka jako rodzic, sąsiad, członek rodziny albo nauczyciel? Podejrzenia zaniedbania, znęcania się i innych poważnych problemów wychowawczych można zgłaszać do „Veilig Thuis” (Bezpieczny Dom - punkt zgłaszania przemocy domowej i znęcania się). Wykaz adresów znajduje się na stronie internetowej „Veilig Thuis”: www.vooreenveiligthuis.nl oraz w książce telefonicznej. „Veilig Thuis” po otrzymaniu zgłoszenia podejmuje próby udzielenia pomocy rodzinie na dobrowolnej stopie, często z włączeniem gminnych instancji pomocowych dla rodzin i młodzieży.

Rodzina, która zmaga się z problemami, może zgłosić się po pomoc do osób ze swojego otoczenia albo do profesjonalnych instancji, takich jak „Veilig Thuis”, Pomoc w Dzielnicy (Wijkteam), Centrum Młodzieży i Rodziny (CJG) albo gminna instytucja pomocy młodzieży. „Veilig Thuis” i instytucje pomocy młodzieży mogą też skontaktować się z rodziną, jeżeli osoby trzecie wyrażą zaniepokojenie sytuacją, w jakiej dziecko się wychowuje. Każda rodzina ma czasem problemy. Dobrze, jeżeli rodzicom uda się wspólnie z dziećmi znaleźć rozwiązanie. Czasem jednak problemy są tak duże, że stanowią zagrożenie dla rozwoju dziecka. Dzieje się tak, kiedy rodzice zaniedbują dziecko, znęcają się nad nim albo wykorzystują je seksualnie. Są również inne czynniki, które w sposób negatywny wpływają na wychowanie dziecka. W broszurze tej problemy takie nazywamy problemami wychowawczymi. „Veilig Thuis”, Instytucja Certyfikowana lub upoważniona przez gminę instytucja pomocy młodzieży mogą wówczas zgłosić sprawę do Rady Ochrony Dziecka.

Rada Ochrony Dziecka

Jeżeli nie uda się rozwiązać problemów z pomocą „Veilig Thuis” i na drodze dobrowolnej, „Veilig Thuis”, Instytucja Certyfikowana lub upoważniona przez gminę instytucja pomocy młodzieży zgłaszają sprawę do Rady Ochrony Dziecka. Rada ocenia wówczas w kontakcie z rodziną, otoczeniem rodziny i włączonymi do pomocy osobami, czy podjęte kroki są wystarczające do zlikwidowania zagrożenia dla rozwoju dziecka. Jeżeli podjęte działania i ich rezultat nie są wystarczające, Rada rozpoczyna badanie rodziny. Rada ocenia przy tym sytuację z punktu widzenia interesów dziecka. Wraz ze stronami ustala się, w jaki sposób oferowana będzie pomoc rodzinie przed i w trakcie badania oraz odnośnie bezpieczeństwa dziecka.

Rada przygląda się dziecku oraz rodzinie w celu stwierdzenia, czy sytuacja wychowawcza jest na tyle niebezpieczna, że konieczna będzie narzucona odgórnie pomoc. Jeżeli Rada uzna, że tak jest, wnioskuje ona do sądu o orzeczenie prawnego środka ochrony dziecka. Rodzaje prawnych środków ochrony dziecka i ich objaśnienia znajdują się na stronie 10.

Czasem Rada sama zgłasza (podejrzenie) poważnych problemów wychowawczych. Na przykład, kiedy Rada prowadzi badanie w związku z tym, że dziecko weszło w konflikt z prawem. W takim przypadku Rada może podjąć decyzję o zbadaniu konieczności ochrony dziecka. Rada o rozpoczęciu takiego badania informuje ewentualne włączone do pomocy instancje dla młodzieży oraz gminę.

Zadania Rady Ochrony Dziecka

W trakcie badania prowadzący je z ramienia Rady ocenia, w jaki sposób rozwiązane mogą zostać problemy wychowawcze i czy konieczny jest prawny środek ochrony dziecka. Przeprowadza on rozmowy z różnymi osobami. Podejmowane decyzje konsultowane są innymi pracownikami Rady Ochrony Dziecka.

Sposób działania Rady jest opisany w Wytycznych Jakościowych. Informacje na ten temat znajdują się w broszurze *O Radzie Ochrony Dziecka - każde dziecko ma prawo do ochrony*.

Wywiad środowiskowy

Celem wywiadu jest ustalenie, jak rozwiązać problemy wychowawcze i jaka pomoc ze strony otoczenia lub instytucji jest do tego potrzebna. Jeżeli niemożliwa okaże się dobrowolna pomoc, zostanie ocenione, czy konieczny jest prawny środek ochrony. Podczas wywiadu pracownik Rady stara się uzyskać jak najlepszy obraz dziecka, jego rozwoju i okoliczności, w jakich się ono wychowuje. Prowadzący wywiad przygląda się na przykład sposobowi wychowania i ewentualnej pomocy w wychowaniu ze strony innych osób.

Przeprowadza on też jedną lub kilka rozmów z dzieckiem. Do wywiadu włączone zostają ewentualne pozostałe dzieci w rodzinie. W razie potrzeby rozmawia się również z innymi osobami, takimi jak nauczyciel, lekarz rodzinny i inne osoby udzielające pomocy.

W wywiadzie uczestniczy również specjalista od zachowania i w razie potrzeby prawnik. Specjalista od zachowania obserwuje wzajemne reakcje rodzica i dziecka. Pracownicy Rady wspólnie decydują o formie tego badania. Osobą odpowiedzialną jest przełożony pracownika Rady. Prowadzący wywiad omawia z rodziną jego przebieg i informuje dziecko.

Raport

Badanie rodziny przez Radę zakończone zostaje raportem, w którym badający opisuje swoje spostrzeżenia.

W raporcie opisany zostaje przebieg wywiadu oraz wszystkie istotne informacje. Uwzględnione zostaje również stanowisko rodziców i dziecka odnośnie problemów wychowawczych i możliwe rozwiązania. W razie potrzeby włączone zostają informacje udzielone przez inne osoby. Raport zawiera również ocenę Rady odnośnie problemów wychowawczych i zalecenia, jak je rozwiązać.

Raport wstępny omawiany jest z rodzicami. Jeżeli dziecko ma co najmniej 16 lat, badający omawia raport również z nim. Ewentualne nieścisłości mogą zostać skorygowane albo usunięte. Inne uwagi ujęte mogą zostać w raporcie jako załączniki. Następnie raport staje się definitywny. Rodzice i ewentualnie dziecko (od 16 roku życia) otrzymują kopię raportu. Jeżeli Rada wnioskuje w raporcie o orzeczenie prawnego środka ochrony, raport trafia również do sądu. Jeżeli konieczne jest włączenie pomocy, odpowiednia instancja otrzymuje również raport.

Decyzja

W raporcie badający opisuje, w jaki sposób poprawić sytuację dziecka. Rodzice mogą otrzymać radę, aby zwrócić się gdzieś po pomoc.

Rada udziela wskazówek co do tego, jak zapewnić dziecku bezpieczny rozwój, tak aby mogło ono wyrosnąć na zdrową i samodzielną osobę. Rada szuka, najchętniej wspólnie z rodziną, rozwiązania, które leży w interesie dziecka. Bierze się przy tym pod uwagę obecną sytuację dziecka i jego przyszłość. Może się okazać, że dalszy udział rady nie jest konieczny, na przykład, ponieważ rozwiązanie dla problemów wychowawczych znaleziono już w trakcie badania. Rada może uznać, że przymusowa pomoc nie jest konieczna, ale zalecić na przykład skorzystanie z dobrowolnej pomocy.

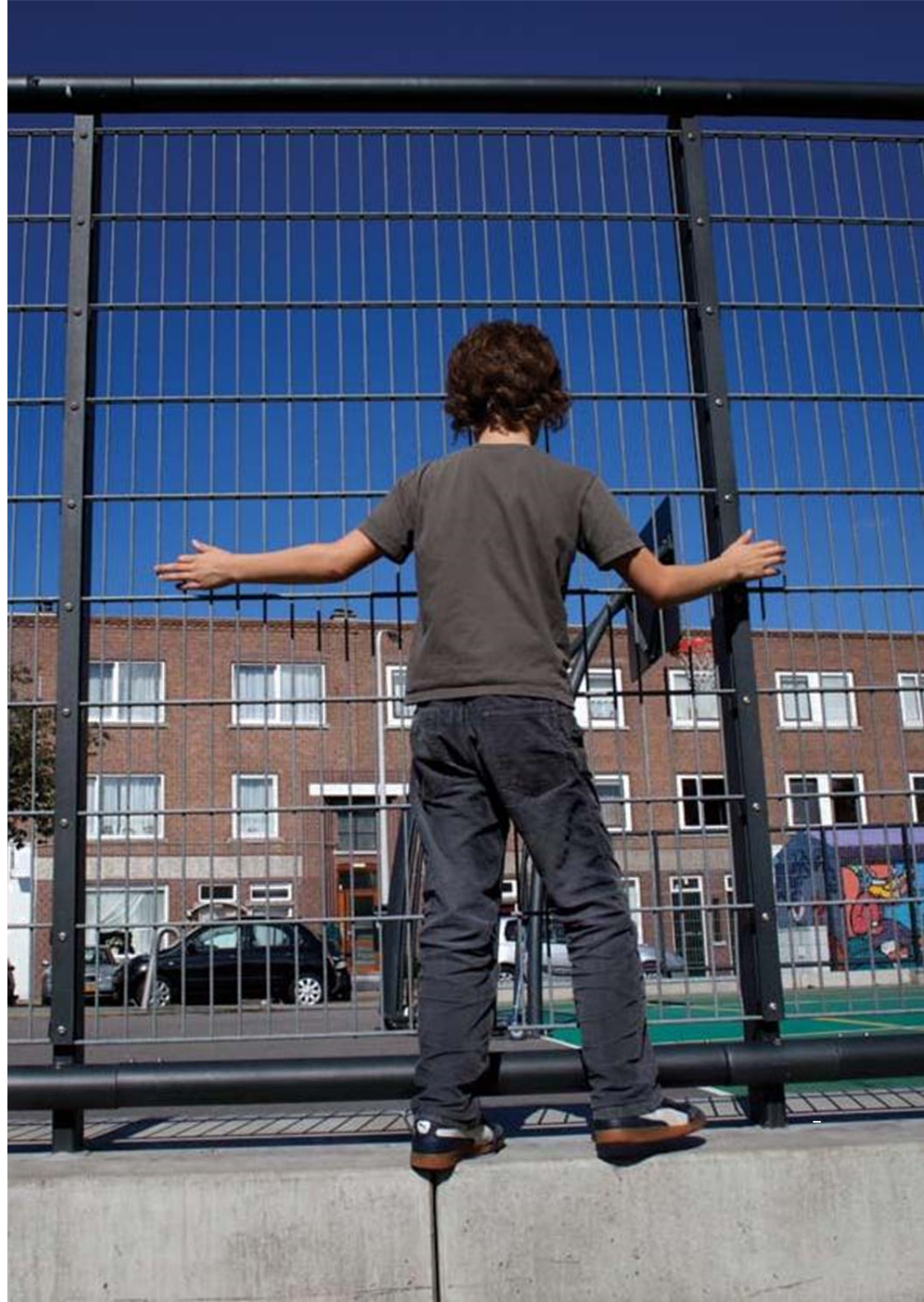
Jeżeli Rada po zakończeniu badania postanowi nie wnioskować do sądu o orzeczenie środka ochrony, gmina - w osobie burmistrza - może poprosić Radę o wniesienie sprawy do sądu rodzinnego, w celu stwierdzenia, czy nie jest jednak konieczne oddanie pod dozór.

Przymusowa pomoc

Jeżeli dla dziecka lepsza jest pomoc przymusowa, Rada wnosi do sądu o orzeczenie prawnego środka ochrony dziecka.

Z badania może wynikać, że rozwój dziecka jest w tak poważnym stopniu zagrożony, iż konieczna jest przymusowa pomoc. Rada wnioskuje wówczas do sądu o orzeczenie prawnego środka ochrony dziecka. Prawne środki ochrony mają ogromny wpływ zarówno dla rodziców jak i dziecko.

Poniżej wymienione zostały prawne środki ochrony dziecka i ich znaczenie.

Prawne środki ochrony dziecka

Sąd może orzec prawny środek ochrony dziecka. Istnieją różne prawne środki ochrony dziecka.

Obok wyjaśniamy oddanie pod dozór oraz pozbawienie władzy rodzicielskiej.

Dla zabezpieczenia rozwoju dziecka sąd może orzec prawny środek ochrony dziecka.

Najczęściej stosowanym środkiem jest oddanie pod dozór. Cięższym środkiem jest pozbawienie władzy rodzicielskiej.

1 > Oddanie pod dozór.

W sytuacji, kiedy rozwój dziecka jest zagrożony, a dobrowolna pomoc przestaje być wystarczająca lub jeżeli rodzic tej pomocy nie chce przyjąć, sąd może orzec oddanie pod dozór. Dziecko otrzymuje wówczas kuratora z Instytucji Certyfikowanej. Kurator nadzoruje dziecko i rodzinę w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. Rodzice pozostają odpowiedzialni za wychowanie, ale ich władza rodzicielska zostaje częściowo ograniczona. Rodzice i dziecko są zobowiązani do przestrzegania zaleceń kuratora. Zasadniczo dziecko mieszka nadal w domu. Sąd może również w interesie dziecka orzec (czasową) pieczę zastępczą, na przykład w rodzinie zastępczej.

Jeżeli dziecko jest w bezpośrednim niebezpieczeństwie i szybko musi zostać oddane pod pieczę zastępczą, Rada może wnieść do sądu o tymczasowe oddanie pod dozór z upoważnieniem do oddania pod pieczę zastępczą. W trakcie tymczasowego oddania pod dozór Rada prowadzi badanie. Rodziców i dziecko nadzoruje kurator.

W broszurze *Oddanie dziecka pod dozór* znaleźć można więcej informacji o dozorze. Na ostatniej stronie wyjaśniamy, w jaki sposób można uzyskać tą broszurę.

2 > Pozbawienie władzy rodzicielskiej

Jeżeli rodzice nie są w stanie zapewnić dziecku należytej opieki, sąd może pozbawić ich władzy rodzicielskiej. Może to nastąpić na podstawie następujących przesłanek: jeżeli dziecko wychowuje się w sytuacji poważnie zagrażającej jego rozwojowi, a rodzic nie jest w stanie zapewnić mu należytej opieki i wychowania w odpowiednio szybkim czasie, albo jeżeli rodzic nadużywa władzy rodzicielskiej. Sąd ustanawia wówczas, że inna osoba stanie się opiekunem prawnym dziecka na czas określony albo nieokreślony. Zazwyczaj jest to Instytucja Certyfikowana. W takim przypadku instancja ta staje się opiekunem prawnym dziecka. Dziecko trafia do rodziny zastępczej albo domu dziecka. Rodzice nie mają oficjalnie żadnej władzy nad dzieckiem, ale kurator w miarę możliwości włącza ich w sprawy dziecka i informuje. Rada Ochrony Dziecka może na wniosek Instytucji Certyfikowanej zbadać konieczność odebrania władzy rodzicielskiej. Jeżeli Rada po przeprowadzeniu badania nie wniesie do sądu o odebranie władzy rodzicielskiej, Certyfikowana Instytucja i rodzina zastępcza, która opiekuje się dzieckiem dłużej niż rok, może za pośrednictwem Rady złożyć wniosek do sądu o ocenę, czy konieczne jest jednak odebranie władzy rodzicielskiej.

> Czas trwania środka

Dozór może trwać maksymalnie

rok i może być każdorazowo przedłużany o jeden rok. Odebranie władzy rodzicielskiej trwa zasadniczo do osiągnięcia pełnoletności, ale rodzice mogą po jakimś czasie wnieść do sądu o przywrócenie władzy rodzicielskiej.

> Decyzja sądu

Sąd podejmuje decyzję o orzeczeniu prawnego środka ochrony po dokładnym zbadaniu sprawy. Wysłuchuje również zdania rodziców, ewentualnie za pośrednictwem adwokata. Jeżeli dziecko ma ukończone 12 lat, sąd pyta je również o zdanie.

Sąd bierze też pod uwagę informacje zawarte w raporcie Rady Ochrony Dziecka. Sąd nie jest zobowiązany do przychylenia się do wniosku Rady.

> Złożenie odwołania

Jeżeli rodzice nie zgadzają się z decyzją sądu, mogą złożyć odwołanie za pośrednictwem adwokata. Również Rada może się odwołać od decyzji.

Dodatkowe informacje

>Pytania

Pytania dotyczące działania Rady Ochrony Dziecka Kierować można do pracownika Rady, z którym ma się kontakt. Można się również skontaktować z lokalnym oddziałem Rady. Adresy i sposób dojazdu są dostępne na www.kinderbescherming.nl. Tu są dostępne również informacje o organizacjach, z którymi Rada współpracuje.

> Inne broszury:

O orzeczeniu dozoru

- *Kiedy Twoje dziecko otrzymuje dozór*

O zadaniach Rady

- *O Radzie Ochrony Dziecka - każde dziecko ma prawo do ochrony.*

Broszury są dostępne na:

- www.kinderbescherming.nl
- i we wszystkich siedzibach Rady.

Wydawnictwo

Ministerstwa Sprawiedliwości i Bezpieczeństwa
Raad voor de Kinderbescherming | Landelijke Staf Organisatie
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
www.kinderbescherming.nl

Listopad 2017

Informacje w niniejszej broszurze nie stanowią dokumentu prawnego.